

Sygn. akt II C 384/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lipca 2017 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Klon

Protokolant: Agnieszka Jaskulska

po rozpoznaniu w dniu 19 lipca 2017 roku w Rybniku

sprawy z powództwa M. S.

przeciwko I. S.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

oddala powództwo.

UZASADNIENIE

W pozwie przeciwko I. S. powód M. S. domagał się:

- 1) uznania za bezskuteczną w stosunku do niego umowy darowizny na rzecz I. S. prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w W. – J. składającej się z działki nr (...) o łącznej powierzchni 622 m² i własności posadowionego na tej nieruchomości budynków dla której to nieruchomości prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...),
- 2) zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania.

Nadto powód domagał się zwolnienia go od kosztów sądowych i w tym zakresie złożył oświadczenie o stanie swego majątku.

W motywach pozwu podniósł, iż jest byłym mężem I. S. i jeszcze w trakcie trwania małżeństwa podarował jej wyżej opisaną nieruchomość a aktualnie – po separacji z żoną – pozwana stwierdziła, iż ona jest właścicielem nieruchomości a on nie ma do niej żadnych praw, w podtekście, iż może go usunąć z domu. Dodał, iż wcześniej ustalił z żoną, iż darowizna jest konieczna z uwagi na problemy z uzyskaniem kredytu bankowego a nadto pozwana zapewniała go, że sporządzi testament w którym uczyni go jedynym spadkobiercą.

W dniu 28 listopada 2016 roku sąd zwolnił powoda z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w części a to ponad kwotę 500 złotych. W pozostałym zakresie wniosek został oddalony (postanowienia k. 21 – 22 akt sprawy)

Pozwana I. S. w odpowiedzi na pozew wniosła o:

- 1) oddalenie powództwa w całości,
- 2) zwolnienie jej od kosztów postępowania w całości.

W motywach swego stanowiska podniosła, iż przede wszystkim powód samodzielnie i bez przymusu przeniósł własność budynku i użytkowanie wieczyste na jej rzecz. Nadto ona wiele lat opiekowała się matką powoda. Z kolei powód wdał się w romans z inną kobietą, co doprowadziło do rozpadu ich małżeństwa. Wtedy zapadł wyrok separacyjny. Skonkludowała iż brak jest jakichkolwiek podstaw do odwołania darowizny.

W dniu 13 kwietnia 2017 roku pozwana została zwolniona od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w całości. (Postanowienie k. 38 akt sprawy)

W replice na odpowiedź na pozew powód podtrzymał swoje stanowisko procesowe a dodatkowo podniósł, iż zastosowanie w sprawie może mieć też norma prawna art. 897 k.c. dotycząca niedostatku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 maja 2005 roku M. S. darował I. S. prawo użytkowania wieczystego gruntu o powierzchni 622 m² - działkę o numerze (...) na której posadowiony był budynek mieszkalny i budynki gospodarcze będące jego własnością a I. S. darowiznę tą przyjęła.

Dowód: umowa darowizny k. 4 – 5 akt sprawy,

Po otrzymaniu darowizny I. S. wzięła kredyt w banku (denominowany we frankach szwajcarskich) na remont domu mieszkalnego. Kredyt został przeznaczony na ocieplenie budynku, ocieplenie dachu, wymianę instalacji c.o., wymianę okien. I. S., z uwagi na zmianę kursu franka szwajcarskiego, nadal ma do spłaty taką samą kwotę jak pożyczyła kilkanaście lat temu. Pozwana w dniu 19 sierpnia 2015 roku sporządziła testament notarialny w którym powołała do spadku, jako jedyne spadkobiercę, M. S..

Dowód: zeznania pozwanej I. S. – rozprawa z dnia 19 lipca 2017 roku – skrócony protokół k. 67 – 68 akt sprawy, testament k. 59 akt sprawy,

W małżeństwie stron dochodziło do konfliktów na tle współżycia seksualnego, co doprowadziło powoda do nawiązania relacji z inną kobietą. Konsekwencją tego zachowania była separacja faktyczna a następnie prawna stron. Sąd Okręgowy w Gliwicach Ósrodek (...) w R. wyrokiem z dnia 18 maja 2016 roku orzekł separację małżeństwa I. S. i M. S.. Aktualnie strony zamieszkują w jednym domu, ale nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego. Nie planują powrotu do małżeństwa. Miała miejsce sytuacja, kiedy przed wyrokiem separacyjnym I. S. zakomunikowała powodowi, iż ona jest jedyną właścicielką budynku.

Dowód: zeznania powoda M. S. – rozprawa z dnia 19 lipca 2017 roku – skrócony protokół k. 67-68 akt, zeznania pozwanej – rozprawa z dnia 19 lipca 2017 roku – skrócony protokół k. 67-68 akt sprawy, wyrok SO w Gliwicach Ósrodek (...) w R. k. 19 akt sprawy II Rc 472/16,

Powód aktualnie pracuje i jako konserwator zarabia 1700 złotych netto, które wystarczają mu na jego codzienne utrzymanie.

Dowód: zeznania powoda – rozprawa z 19 lipca 2017 roku - skrócony protokół k. 67 – 68 akt sprawy,

W księdze wieczystej o numerze (...) jako użytkownik wieczysty gruntów i właściciel budynków ujawniona jest I. S..

Dowód: odpis księgi wieczystej k. 62 – 66 akt sprawy,

Sąd zważył co następuje:

Roszczenie powoda musiało zostać oddalone.

Bezspornym w sprawie było, że:

- powód darował pozwanej nieruchomości opisaną w stanie faktycznym,
- pozwana wzięła kredyt bankowy na remont domu i remont został wykonany a ona samodzielnie spłaca kredyt,
- pomiędzy stronami doszło do separacji,
- przed orzeczeniem separacji pozwana zakomunikowała powodowi, że ona jest jedynym właścicielem budynku,
- strony nadal mieszkają ze sobą w darowanym przez powoda pozwanej budynku,
- pozwana sporządziła testament w którym jedynym spadkobiercą uczyniła powoda.

Spornym było czy I. S. dopuściła się wobec swego męża rażącej niewdzięczności oraz czy powód znajduje się w niedostatku i czy winien nastąpić zwrot nieruchomości na rzecz powoda?

Przechodząc do analizy spornej kwestii czy pozwana okazała się rażąco niewdzięczna wobec powoda warto przytoczyć jedno z orzeczeń sądu powszechnego gdzie stwierdzono:

„Umowa darowizny wytwarza stosunek etyczny między darczyńcą a obdarowanym i rodzi po stronie tego ostatniego moralny obowiązek wdzięczności. Pogwałcenie tego obowiązku przez dopuszczenie się ciężkich uchybień opatrzone jest przewidzianą w art. 898 § 1 k.c. sankcją prawną w postaci prawa odwołania darowizny, które jako wyjątek od zasady trwałości umów, jest obwarowane spełnieniem kwalifikowanej przesłanki w postaci rażącej niewdzięczności obdarowanego wobec darczyńcy. Pojęcie rażącej niewdzięczności odnosi się do takiego zachowania obdarowanego, które polega na działaniu lub zaniechaniu, skierowanym bezpośrednio lub nawet pośrednio przeciwko darczyńcy i nacechowane jest złą wolą obdarowanego. Znamion rażącej niewdzięczności nie wyczerpują z reguły czyny nieumyślne obdarowanego, a nawet drobne czyny umyślne niewykraczające poza zwykłe konflikty życiowe, rodzinne. Noszą je natomiast zachowania, które - oceniając rozsądnie, przy uwzględnieniu miernika obiektywnego i subiektywnego - muszą być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę. Czynami świadczącymi o rażącej niewdzięczności obdarowanego może być też odmówienie pomocy w chorobie, odmowa pomocy osobom starszym, a także naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych (rodzinnych) łączących go z darczyńcą.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25.09.2013 roku I ACa 550/13)

Odnosząc to orzeczenie do stanu faktycznego sprawy między powodem i pozwaną trzeba podkreślić, iż powód nie kwestionował, że podarował żonie nieruchomość a ona wzięła kredyt na remont budynku mieszkalnego, który do dzisiaj jest przez nią spłacany. Powód również przyznał się do tego, że to on zdradził żonę i pomiędzy nimi doszło do separacji. Z kolei pozwana potwierdziła, iż kiedy dowiedziała się o romansie męża z inną kobietą powiedziała mu, że to ona jest jedyną właścicielką nieruchomości, zaznaczając, iż ma prawo nawet usunąć go z domu. Jednak w ocenie sądu był to jednorazowy akt niechęci pozwanej wobec męża i to jeszcze doszło do niego w usprawiedliwionych okolicznościach emocjonalnych. Tego rodzaju zachowanie nie mogło być uznane za rażącą niewdzięczność w realiach normy prawnej art. 898§1 k.c. Z kolei pozwana sporządziła testament w którym jedynym spadkobiercą uczyniła powoda i tym samym lojalnie wypełniała prośbę męża aby taki testament został sporządzony. Testament do tej pory nie został odwołany. Strony nadal mieszkają ze sobą razem a powód aktualnie nie płaci żadnych opłat mieszkaniowych, co również świadczy o tym, iż pozwana ma bardzo spolegliwe podejście do zachowania męża. W ocenie sądu w zachowaniu pozwanej brak jest cech rażącej niewdzięczności, wręcz zachowanie pozwanej wobec męża jest spolegliwe i nacechowane wyrozumiałością. Dodać też trzeba, że powód nie złożył oświadczenia o odwołaniu darowizny, ale tutaj sąd potraktował jego pozew jako tego rodzaju oświadczenie, ale uznał je za bezpodstawne. Czyli nie mogła zadziałać w tym przypadku norma prawna art. 898§1 k.c.

Z kolei powoływanie się przez powoda na normę prawną art. 897 k.c., dotyczącą niedostatku, jest o tyle niezrozumiałe, że powód ma swój własny dochód w kwocie 1700 złotych, który pozwala mu na samodzielne utrzymanie a nadto powód nie dokłada się pozwanej do jakichkolwiek opłat, czyli na pewno aktualnie nie znajduje się w niedostatku.

Sąd brał pod uwagę:

- zarówno co do kwestii braku rażącej niewdzięczności ze strony pozwanej,
- jak i braku stanu niedostatku po stronie powoda

stan istniejący na moment zamknięcia rozprawy – art. 316§1 k.p.c., czyli obawy powoda, co do przyszłego i niepewnego zachowania pozwanej nie mogły być przedmiotem analizy sądu w zakresie podstaw wyrokowania.

Sąd powództwo powoda jako bezpodstawne zostało oddalone.

Pozwana nie poniosła żadnych kosztów z tytułu tego procesu zatem sąd nie orzekł o zwrocie kosztów postępowania ze strony powoda na rzecz pozwanej, choć powód proces przegrał.

Sędzia Jarosław Klon